

REDACȚIA

Arad, Str. Aulilor (Adam)

ABO NENTUL

Penru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Penru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulilor (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 fr. garantați: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 80 cr. de fiecare publică
caziune.

Atât abonațiile cât și
inserțiunile sânt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Partidul național.

I.

Dela procesul Memorandului, învitat anume, eu am luat parte activă la toate ședințele și lucrările comitetului până la întemnițarea lui. În ședința dela 3 Ianuarie 1894, ținută în Sibiu, față cu părerea dominantă pentru alegerea unui comitet nou, s'a primit unanim propunerea mea, ca pentru agendele și conducerea partidului, după eventuala întemnițare a actualului comitet, acesta însuși să se îngrijească de substituirea sa prin alegerea de membri suplینitori.

Partidul național, ziceam, n'ar putea primi de justă condamnarea comitetului seu, și deci, pentru menținerea poziției sale principiale, trebuie să susțină continuitatea lui.

Guvernul văzând astfel, că prin condamnarea comitetului nu-și ajunge scopul de a suprima funcționarea partidului național, a dat apoi ordinul dela 16 Iunie 1894, prin care li s'interzice activitatea, pe motiv, că 'i-ar lipsi baza legală de drept.

O lună dela publicarea acestui ordin, comitetul național era în temniță, și cel substituit pus în fața opreliștei absolutiste. Atitudinea ziarelor naționale „Dreptatea” și „Gazeta Transilvaniei” nu era nici favorabilă, nici binevoitoare direcției politice a comitetului întemnițat.

În situațiunea aceeași agravată comitetul substituit a primit însărcinarea de a conduce acțiunea politică a partidului național. Angajat însă și muncit ca mine, în tot timpul dela întemnițarea și până la grațierea comitetului, nimenea nu a fost între colegii mei. Continuarea acțiunii ni-se impunea în interesul cauzei și ca probă de neînfrângerea partidului național; dar ținând cont de poziția întemnițatilor, un demers în favorul lor încă trebuia făcut.

Raporturile și poziția mea față cu comitetul întemnițat le explică următoarea scrisoare iscalită de dnl Dr. Rațiu și Dr. V. Lucaciu:

„Știința Sa părintele Vasile Mangra este prieten al nostru de cea mai intimă încredere. El va tălmăci vederile noastre în chestiunea națională, și rugăm pe toți amicii cauzei noastre, ca să comunice cu Știința Sa, fără rezervă, și tot D Sa ne va mijloci informațiunile, ce ne privesc, fie în scris, fie cu graiu viu”. Seghedin, 18 Oct. 1894. Dr. Rațiu m. p. Dr. V. Lucaciu m. p.”

Cum am corăspuns eu încrederii personale, cu care m'a distins comitetul întemnițat, nu discut. Ear' ce a lucrat comitetul substituit, și cum a condus el acțiunea partidului național timp de patrușprezece luni, este în deobște cunoscut. Avem la activul nostru: Adunarea națională din 28 Noiembrie 1894 și Congresul naționalităților din 10 August 1895, care, cei-ce primisem conducerea partidului, le-am făcut între cele mai grele împregiurări.

Organele puterii publice erau în contra noastră. „Dreptatea” și „Ga-

zeta” ne combăteau, ear' dl Dr. Al. Mocsonyi chiar în ajunul adunării de la Sibiu se declară pe față în contra ei. Încercările făcute în conferențele intime din Arad pentru a câștiga și angaja pe toți fruntașii partidului național la o acțiune comună și energică, au rămas fără rezultat. Partidul însă nu putea sta pe loc. Din Seghedin aveam scrisoarea fruntașilor întemnițati, cari stăruiau, ca să mergem înainte fără considerație la persoane. Scrisoarea, care poartă datul de 25 Oct. 1894, are următorul cuprins:

„Ce ni-ai comunicat... ne îndestulește. În ceea-ce privește susținerea punctului nostru de vedere, din partea ta, ear' ce privește atitudinea boierului, suntem mahniti, că nici în fața soarelui nu vrea să recunoască lumina.

„Acum sunteți în ajunul conferenței. Vă rugăm să nu mai umblați cu atâtea tergiversări de comisiuni, ce nu numai că nu vă duc la scop, ci din contră pot produce bănuiești la unii, zăpăcești la alții. Programul și direcțiunea spre realizarea lui nici odată n'au fost mai clar precizate înaintea lumii întregi. Ei bine, mergeți pe cale, nu credeți că este Român, care să nu meargă cu voi solidar.

„Partidul național are să-și facă datoria sa. Bravi și înainte fără preget și fără clătinare. Toți cei neclariți, toți cei ce sunt nedumeriți, chiar și în aceste zile și jurstări, în vecii vecilor vor fi numai greutate și pedecă în calea dezvoltării noastre naționale.

„Te îmbrățișăm, scumpe amice și frate, și îți urăm virtute și tărie în luptă!”

În deplin acord cu propunerile fruntașilor întemnițati, eu cu amicii mei, prin o stăruință de fier și o muncă aproape de necrezut, am pus la cale „grandioasa și imposanta” adunare de la Sibiu, cum o numia chiar „Dreptatea” în articolii sei polemici. Rezoluțiunile acestei adunări nimeni nu le-a găsit ca contrare programului național.

„Gazeta Transilvaniei”, „Dreptatea”, și chiar dl Dr. Al. Mocsonyi se stăruiau, că prin ordinul ministerial se sistează activitatea comitetului central numai, și deci nu am fi nevoiți a absta de la conferența delegaților. Eu și colegii mei, din contră, vedeam sistarea activității organismului, care funcționa prin conferențele delegaților. Că acesta era înțelesul și scopul ordinului ministerial, s'a constatat în mod autentic prin două ordinațiuni ministeriale publicate după adunarea din 28 Nov. 1894, una cu data din 7 Decembrie 1894 și alta din 6 Ianuarie 1895, în care ministrul Hieronymi spune lămurit: „Prin ordinul cu nr. 321 din 6 Iunie 1894, am sistat activitatea așa numitului partid național român. Prin urmare, ori cine participă la întrunirile ori la convocarea întrunirilor, cari răspund direcțiunii numitului partid, va fi pedepsit, în înțelesul §-lui I. art. de lege XL. din 1879.

Ministrul a mers și mai departe și în conformitate, comitele suprem al Aradului mi-a comunicat personal

ordinul acesta cu următoarele reflexiuni amenințătoare:

„Încunostiințându-te în special pe D-Ta, care după cât știu ai luat de asemenea parte activă la adunarea românească din Sibiu de la 28 Noiembrie a. tr., despre cuprinsul acestei noue ordinațiuni a înaltului minister, care s'a publicat după regula pe teritoriul jurisdicțiunii orașului liber regesc al Aradului, totodată îți atrag atențiunea asupra nelegalității declarațiunilor numitei adunări, precum și asupra consecunțelor legale, arătate mai sus, în cazul continuării unei activități de asemenea direcțiune”.

Dar' împotriva tuturor pedecilor și uneltirilor dușmănoase, noi am mers tot înainte, am săvârșit ceea ce mai importantă lucrare a partidului național: alianța încheiată prin congresul naționalităților dela Budapesta, în 10 August 1895. Consultările și lucrările pregătitoare din partea conducătorilor naționali s'au fost început în Ianuarie 1893, dar' programul comun de acțiune numai în congresul din 1895 s'a stabilit și acceptat în mod definitiv. Greutățile, cari trebuiau învinse, ca să ajungem la scop, numai aceia le știu, cari împreună cu mine au lucrat.

Guvernul, ca să zădărnicească întrunirea congresului, prin oamenii sei de încredere le pune în perspectivă întemnițatilor eliberarea lor, care — ziceau ei, — n'ar putea să urmeze, dacă congresul s'ar ține. Aceasta mi-s'a comunicat prin un fruntaș român din Arad cu aceeași observare din partea celor întemnițati, că dacă noi totuși am convoca congresul, după-cum era plănuit (pe Joi după Paști 1895), ei vor considera această acțiune intenționată, ca dinșit să nu fie eliberați. „Noi vedem aici o presiune a stăpânirii — îmi scria fruntașul aradan — în sinceritatea vorbelor și a făgăduielilor însă nu credem. Cu toate acestea voi trebuie să țineți cont de speranțele oamenilor și să lucrați cu considerație la dorințele lor.”

Congresul nu s'a ținut atunci, și eliberarea comitetului tot n'a urmat. Alianța naționalităților, după atâtea încercări zadarnice, la cei mai mulți părea un lucru cu desăvârșire imposibil. Eu însă nu desăzăduisem. În 8/20 Iulie 1895 am mers la Novi-Sad, unde, mulțămită zelului neobosit al lui Dr. Emil Gavrilă, și inteligenței bărbaților luminați ca Dr. Mihail Polit și Dr. Miloș Stefanovici, am ajuns la înțelegere comună în privința convocatorului, cât și asupra programului pentru congresul naționalităților română, sârbă și slovacă.

Două săptămâni dela publicarea convocării, congresul s'a întrunit în Budapesta. Atacurile și înjurăturile presei maghiare asupra noastră, pentru cutezanța de a fi convocat congresul chiar în capitala țării, nu aveau margini. Agitația se pornise cu mare zel, ca nime să nu ne dea nici cuarțire, nici mâncare. Ear' dl de Páz-mándy, în scrisoare deschisă, provoca direct pe ministrul Bánffy, ca la

moment ce vom sosi în Budapesta la congres, pe toți să ne bage în temniță. Nedumerirea și îndoiala cuprinsese pe mulți aderenți pentru reușita congresului, pe când, de altă parte, o seamă de oameni din sinul nostru lucrau din principiu în contra lui, ca să-l zădărnicească. Știu casuri concrete, mi-s'a reportat anume, că mulți cari ar fi participat, au rămas dela congres pentru faima tendențioasă, ce se răspândise printre ei, că Ungurii ori ne vor omori în Budapesta, ori ne vom reîntoarce de acolo cu capetele sparte.

În astfel de împregiurări grele, — zicând: „Amin! și Doamne ajută!” — am plecat, cu patru zile mai înainte, cel dintâiu la congres în Budapesta, de unde am avisat de urgență pe colegii slovaci și sârbi, precum și pe amicii din centrele românești mai însemnate. Anunțat conform legii, și în cele din urmă conces din partea guvernului, congresul s'a ținut cu un succes, la care nici cei mai mari optimiști nu au cugetat.

Alianța română-sârbă-slovacă s'a făcut; programul comun de acțiune este cunoscut în patrie, cât și în străinătate; presa europeană l-a publicat per extensum, tot așa și ziarele maghiare din capitală, care au comunicat notițe detaliate despre el.

În timpul cât a stat în temniță comitetul, poziția partidului național deci nu numai nu s'a slăbit, ci din contră, s'a întărit, autoritatea și importanța lui au crescut în patrie, cât și înaintea străinătății. Steagul, care am primit, l-am păzit nepătat, unind sub el, în lupta de apărare, alături de Români, pe aliații slovaci și sârbi!

Aceasta era fața partidului național când comitetul național, în urma grațierii, își reocupă locul și ia conducerea afacerilor.

V. Mangra.

Intruniri de controlă militară. Ziarele cehece aflaseră prin indiscrețiune, că ministerul comun de războiu scosese o poruncă confidențială („Reservatbefehl”) la toate comandamentele privitor la întrunirile de controlă militară asupra rezerviștilor, mai ales în urma controverșelor și conflictelor, ce se întempleră în Boemia, unde, precum am relatat la timpul seu, rezerviștii se folosisau de vorba cheică „Zde!” în loc de „Hier!”

Porunca confidențială, dată în 21 August, stabilește acum, că: „întrunirile de controlă sunt acte oficiale militare”, fie că rezerviștii apar la ele „în civil” și numai pe vr'o oră-două, „caracterul lor militar să fie validat pe deplin, în ori-ce împregiurări.”

„Fiecare rezervist chemat la întrunire de controlă, după strigarea numelui seu trebuie să-și anunțe prezența negreșii numai în limba de serviciu a armatei, cu vorba „Hier.”

Ori-ce nesupunere comisă cu privilegiul întrunirii de controlă, se consideră ca „delict strict militar” și ca atare punibilă.

Disolvarea parlamentului ungar?

Sub titlul „*Noul ciclu al Dietei*“, „*Festi Hirlap*“ în numărul său de Sâmbătă, 9 Septembrie n., serie următoarele:

„Despre parlamentul constituit în 1897, în cercurile politice tot mai hotărât se lansează părerea, că acest parlament, care s'a format prin alegeri de iarnă, nu s'î poate menține mandatul până la timpul regulat, până adică în 1901, ci chiar mai curând va fi dizolvat și se vor escrie nouele alegeri. La prima vedere și, în genere, pentru cei neinițiați se pare lucru absurd, ca tocmai acum parlamentul să nu s'î poată percharge drumul croit până în capăt, când guvernul are la dispoziția sa o majoritate atât de puternică și când situația din toate părțile e ținută favorabilă pentru lucrarea pacifică.

„După culise însă pot să se observe mai multe astfel de aparițiuni, din care se poate conchide intenția de dizolvarea înainte de vreme a parlamentului și escrierea nouelor alegeri. Intre semnele acestea se numără întâiu, că între aderenții din provincie ai fostului partid național sunt mulți, cari abia mai pot aștepta timpul, ca să ajungă la mandat, și se află și în partidul liberal astfel de curent, care prin acvirarea nouelor elemente, ar voi să schimbe față partidului și se teme, că, dacă aceasta nu se întâmplă în curând, — mai târziu apoi nu se va pute îndeplini. Afară de aceasta mai sunt și alte cauze, cari solieită nouele alegeri.

„Partidul popular, prin acțiunile sale continue și energice, prin aparițiunile și adunările sale chiar și în ținuturi de aceea, cari în cea mai mică măsură sunt accesibile pentru părerile partidului (popular), — își dă multă silință, ca la alegerile viitoare să s'î scoată cel puțin în două numărul deputaților săi. Și, ca s'o poată face aceasta, el caută să grupeze sub steagul său și pe Slovacii din Ungaria-de-sus și să cucerească cercuri dela partidul liberal și dela cel independentist din ținuturi maghiare.

„De altă parte acțiunea naționalităților încă se întoarce spre o nouă direcțiune.

„Ideia prieteniei româno-maghiare cu totul spre altă misiune a îndreptat atențiunea Românilor. Venind vorba despre împăcarea lor cu Maghiarii, Românil au descoperit acum, că nu numai privitor la asta, dar, preste tot, în calea tuturor pla-

nurilor privitoare la activitate se pune aceea împregiurare, că Românil ei însuși, — în urma diferitelor nuașe ale naționalităților, — nu sunt împreună în acel consimțământ armonic, ca împreună să poată porni v'o acțiune. Va să zică, în loc de prietenia maghiară-română, ei s'î-au luat drept țintă, ca între sine să facă un pact: daco-românil, memorandiștii, moderații și renegații. Dacă pactul acesta se realizează, atunci *Românii singuri de sine pot să pășescă, ca partid naționalist*. Atunci nu vor avé trebuință de împăcare cu Maghiarii, ei pot să păsească în activitate și fără de asta, și cu puterea dreptului, legii și a dreptății și a alegilor curate ei își pot asigura în ținuturile locuite de naționalități astfel de mandate, în urma cărora în legislațiune vor pute să accentueze dorințele separatistice ale românilor din Ungaria.

„In acele cercuri politice, unde se profetește grabnica urmare a alegerilor, așa se crede, că dacă se îngăduie timp acestor mișcări, ar însemna atât, ca și când le-ar sprigini în succesul lor, că prin urmare nouele alegeri trebuie să se facă, încă înainte de a se întempra organizările acestea.

„Astfel, în pomenitele cercuri politice așa se crede, că parlamentul actual n'are să rămână mai departe, decât până la primăvară. De aci urmează, că în programul de lucrare al actualului parlament încă nu sunt puse reforme de vre-o însemnătate. Se vor mulțumi, dacă vor trece prin desbatere bugetul anual, afacerile comune și legea despre apărarea țării așa că, eventual, și chestia cotei vor amâna-o pentru nou parlament, și privitor la aceasta candidații de cu bună vreme pot să s'î întrebe pe alegătorii lor. Tot pentru programul de lucrare al noului parlament ar avé să se amâne și reforma administrativă, ceea ce s'ar pregăti pe astfel de baza nouă, pentru cari asemenea e trebuință să fie întrebați alegătorii.”

ATENTATUL contra lui Milan.

Vineri, 8 Septembrie, s'a început în Belgrad pertractarea procesului în afacerea atentatului săvârșit asupra lui Milan în ziua de 6 Iulie, prin Bosniacul Knezević și a așa zisului „complot în contra dinastiei Obrenovicilor“, la a cărui descoperire ar fi dat privilegiu atentatului.

Lucru știut, că chiar înainte de prima ascultare la poliție a atentatorului, jumătate oară după arestarea lui, Milan a dat poruncă de a aresta pe radicalii cu diuimul, despre cari știa, că îi sunt mari dușmanii politici. Din când în când am adus știri despre arestările ce se țineau lanț de atunci, precum și despre regimul de teroare, proclamat de Milan, proclamând chiar a doua zi după atentat *stare de asediu* asupra Belgradului și giur și însușind tribunalul statarial pentru a judeca pe vinovații.

În total au fost arestate cam la 150 persoane în Belgrad și provincie, dintre cari cea mai mare parte, după o întemnițare mai mult ori mai puțin lungă, în beciurile poliției, au fost eliberate, neputându se descoperi nici o umbră de vină asupra lor, astfel că până acum vre-o septemână rămaseră 45 înși în temnițele vestite încă de pe timpul domniei turcești. Vre-o două-trei zile înainte de pertractare telegrafului oficios anunța, că au fost lăsate pe picior liber încă 16 persoane, dar informațiunile neoficioase nu le au putut da de urmă, astfel încât nu se știe unde sunt.

Ca acușaii definiți au rămas dar 29 înși, între cari se află: fostul ministru-președinte Pašić; colonelul Nicolici, fostul ministru Taușanović, fostul șef de secție Protici, prefectul Andjelici, tipograful Stanovici și preotul Milan Djurici. Tribunalul excepțional a hotărât, ca cei 29 de înși să fie judecați pentru uneltiri de înaltă trădare pe baza paragrafului 87 al codului penal, ear' atentatorul Knezević, pentru încercarea de omor asupra adjutantului regelui Milan, lt.-colonel Luchici. Stoian Protici, pe lângă crima de înaltă trădare, va fi judecat și pentru delictete următoare: ofensă la adresa regelui Milan, calomniarea și ofensarea autorităților și a persoanelor private:

Pentru crima de *les-majestate* sunt dați în judecată zece înși, între cari fostii ministri Vesnici și Milovanović, fostul profesor Pavlović și funcționarul Boscovic.

Fostul ministru al Sârbiei în București Miks Georgević, n'a fost arestat, după-cum se șvonise; dar' totuși a fost interogat de judecătorul de instrucție asupra unor fapte, în cari e implicat personal.

Eată ce informație publică chiar „*N. Fr. Presse*“, dușmană declarată a radicalilor sârbi, despre modul cum sunt tratați nenorociții întemnițați.

După declarațiile concordante ale câtorva persoane, cari fuseseră acușate de înaltă trădare și de participare la atentatul în contra regelui Milan, dar' cari din cauza lipsei de dovezi au fost puse în libertate

— modul cum au fost tratate în închisoare, ar fi fost barbar. Arestaiții au fost chinuți prin foame și sete, ear' unii dintre ei s'au fost chiar bătuți de gendarmii. În același timp au fost amenințați, că, dacă vor spune ceva despre aceasta judecătorilor sau advocaților, la reîntoarcearea lor în celele vor fi bătuți din nou. Cei puși în libertate mai confirmă, că toți arestaiții sunt puși în fiare grele. La același tratament sunt supuși și fostii demnitari ai statului aflați și acum în închisoare, ministri etc. În fața acestor fapte comunicate de persoane vrednice de încredere, lumea se miră de curajul guvernului de a dispune ca procesul să fie public.”

Și acum reproducem, după coresp din Belgrad al lui „*Budap. Hirlap*“, de la 10 c. următoarele câteva rânduri despre starea în care se află unii dintre acușaii. Descriind mai întâiu pe Knezević, care „nu e tocmai nesimțatic“, continuă: Compătimitărea omenească s'î îndreaptă apoi către ceilalți acușaii, cari nu de mult erau bărbați de stat, ministri, șefi de partid, ear' acum, îngălbiniți și storși din puteri de aierul stricat al temnițelor întunecoase, șed aici pe banca acușaiilor. În dosul scaunului pe care șede Knezević, sunt cinci lavete, unde s'î așează ceilalți... Taușanović și Nicolici sunt oameni corpulenți, cam de 45—50 de ani fiecare, li se vede pe tot corpul urmele tratamentului nelindurat din temnița Trista privește întâi Pašić, e rușinat, nu știeva: stors din puteri și îmbătrânit cu barba lungă, foarte căruntă, arată a moșneg. Dintre ceilalți acușaii amintim pe: protopopul Milan Givrić, în haina de preot, păru lung ce undulează în pleo lungi pe umeri, ear' barba ajunsă până aproape de brâu... În sfârșit o femeie nevastă unui căpitan, cu care Knezević s'î avut relațiuni intime... Unul din acușaii lipsește: prefectul din Sabiț, Angielici, care s'a spânzurat Joi seara, în ajunul procesului... Câtă miserie într'o grămadă! Câte familii pustiite!... ”

Procesul se ține într'o barnă, constrântăj anume în curtea prefecturii poliției. Sunt de față la pertractare dintre diplomați: dirigentul ambasadei rusești Manarov; reprezentantul Greciei și al Bulgariei în prima ședință, procurorul Simici a căru acușă, voluminoasă de 89 coale, astfel de cetirea ei a ținut până peste orele de amiază și s'a redeschis numai la oarele 4. Ținând complotului o stabilește cu: depunerea și explusarea dinastiei Obrenovicilor și adăcerea pe tron a lui Petru Karaghiorgević; ear pe Knezević îl învinuște numai cu încercarea de omor asupra regelui Milan și a adjutantului său, Luchici.

Urmând interogatorul, Knezević gâdnește tot ceea ce a mărturisit în decursul cercetării despre complici săi, declarând, că: ceea ce a făptuit a făcut o din proprie învoia, fără a fi fost influențat de cinecălăuzit numai de motive ale răsunării

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

VILEGIATURA.

Prin patria „neamurilor“. — La Bran — Pasul Giuvelca. — Valea Dâmboviței. — În vechia Capita'ă.

I.

Curios lucru: din locuri atât de romantice, cum sunt Zărnești și Râșnovul, să nu ni-se dea decât caractere negustorești! Și totuși așa este. Pentru-că începând cu capul *neamurilor*, și urmând cu simpatia protopop Traian Mețianu, cu atâția curseri din Râșnov, precum și cu mădulele importate în diecesa Aradului, toți, până și bagajul, au o fire de negustori... Fiind că aici, sub linie, nu facem politică, nu voiu zice că e rău, dacă acești Români frumoși — la chip, se îndeletnicesc mai bucuros cu cele materiale ale vieții, nici să critic maxima pronunțată de capul „neamurilor“, cu privilegiul visitelor la Brașov, când adresându-se tinerimei, o povătuia să învețe carte, căci astfel va pute câștiga bani mai ușor și mai mulți; ci constat numai o contradicție mai mult între oamenii și na-

tura!... Trebuie să știți adică — cei cari n'au călătorit p'aici — că patria *neamurilor* este unul dintre cele mai frumoase ținuturi locuite de Români. Trebuie că sunt foarte satisfăcuți în pornirea lor — *geruină*, cum ar zice dl Mocsonyi — (noi zicem: *negustorească*!), cei cari au părăsit aceste frumoase regiuni, pentru a veni pe câmpiile arse de soare ale Aradului;... Ori că au un spirit de jertfă, pe care noi, ingrații de azi, nu suntem în stare a-l pricepe, ci îl va aprecia numai istoria cea nepărtinitoare — în *veacul viitor*. Destul că cele două cuibiri ale „neamurilor“, unul așezat sub Peatra Craiului, celalalt sub Bucegu, sunt mult mai poetice de cum ar judeca cineva de pe prosa fiilor lor... Merit va trebui să cutierii prin Ardeal, până să găsești asemenea locuri. Și privind Râșnovul de pildă, cu cetățuia lui cocheta, loc de excursie, cu valea cristalină și aierul albastru ce s'î amintește de Elveția, zău că îți face o impresie mai bună decât — protopopul Hamsea de pildă, și te miri că din locuri atât de senine au răsunat inteligențe (?) cari cu atâta îndărătnicie scriau despre — „*telefonul secret*“.

Cititorii să mă ierte, că fac excursie de vorbe. Involuntar însă mi au venit în minte toate aceste lucruri, trecând prin

patria „neamurilor“, pe care s'o viziteze fiecare Român doritor d'a vedea regiuni frumoase, și mai ales Român cu bani mai mulți decât mine, care pentru drumul dela Râșnov și până la Bran a trebuit să plătesc unui *mădular din neamuri* tocmai trei florenți, pentru-că într'o căruță m'a scuturat vre-o oră și jumătate, în cât credeam că-mi scoate sufletul... Dar' mi-te de știa cine sunt: mă resturna în șant (căci avea două armăsari aproape sălbatici), deși țiganul care mi-l aduse în gară, îl recomandasă ca p'un negator cinstit... Vorba e că pe o vreme admirabilă: cer senin și soare suportabil de August, — printre lanuri bine cultivate, peste care aierul de brad, ce venia dinspre munte, se amesteca cu mirosul de fân ce tocmai se strungea, sosiram la Bran.

Am trecut prin Tohani (com. Făgărașului), lăsând în dreapta Predealul mic, un sat împrăștiat pe niște coline frumoase. În față aveam mereu castelul alb din Bran, o zidire de vechuri, așezată în virful unui deal ce stăpânește intrarea în valea Branului și al celorlalte sate, cari se întind până în granița (la *pajură*, cum se zice p'acolo)... Din ce ne apropiam de Bran, din ce privește devenia mai încântătoare și zeu, cu toată virtutea reștinească, dar par'că

invidiam pe fericiții din familia cav. Pașcariu, cari au aici o vilă comodă, în mijlocul unei grădini plină de flori și rose... Numai acum înțelegeam par'că și pe neiestrul Dima din Sibiu, care petrece și de cu predilecție p'aici. Desigur, că numai mijlocul unor locuri ca acestea s'a pute inspira, să îmbogățească arta română de atâtea mărgăritare scumpe. Tot așa, acum înțelegeam, de ce Clinciu, profesor din București, tocmai aici a găsit sărbătoarea o vilă scumpă! Într'adevăr, rar loc mai potrivit pentru a petrece liniștit dulce...

Cum însă n'aveam pe aici neamnici cunoscuți (cel puțin așa credeam), m'am mulțumit că am găsit adăpost la hotelier sas. Am stat câte-va ceasuri pe veranda otelului și alte câte-va ore tolmăc iarba moale dela poarta castelului... Pe via m'î ceram și ascultam șgomotul lui ce curgea pe la picioarele noastre. Ne-am suit și în turnul castelului, despre care am aflat că a fost restaurat și întreținut primăria din Brașov, a cărui proprietate este. Din turnul cel mai înalt și singurul care e aranjat pentru a pute s'î intră, se deschide o vedere largă și frumoasă până înspre Râșnov. În una din camere e o carte pentru vizitatori. Era plină mai

deoare-ce-zice, a fost fără ocupație și că dela Milan, ca dușman al Bosniacilor, n'a putut aștepta nici o îmbunătățire a stării sale." A urmat numai propriei sale inspirații, deși cumpărase revolverul cu gând de a se împușca pe sine însuși etc. . .

După-ce a făcut toată mărturisirea în acest sens, stîrnind surprindere neașteptată, i-se citește protocolul, și Knezevici retrage încă odată toate cele spuse la cercetare în cărua complicilor săi, adăugând, că: „o mare parte a fisionarilor este denaturată, ba chiar născocită;” că „n'a stat în nici un fel de legătură de complot cu ceilalți acuși” și că „de nimeni dintr'înșii n'a fost nici sedus, nici provocat, nici nămit.” Tot ceea ce a spus judelei de instrucție, a zis o din urmă; pe sine însuși se declară vinovat, dar conștiința nu și-o poate încălca cu învinuirea altora.

Fisionarea aceasta, relatează coresp. lui „N. Fr. Presse”, a produs efect enorm, astfel în cărua „acusa dintr'odată apărui sgușuită din temelii”

După ascultarea câtorva martori mai puțin însemnați, urmă:

Colonelul Nicolici. El declară, că tot ce avea de zis, a spus la poliție; toată afacerea îi este necunoscută, ceea-ce poate întări cu jurământ; pe Knezevici nu l cunoscuse decât ca servitor în scaldă regală de pe Sava, unde adeseori i-a dat bacșiș. Tăgăduiește povestirea și fisionarea lui Knezevici, făcută la instrucție, cumcă l'ar fi nămit în cărciuma lui Dimici.

În ședința a doua, Sâmbătă înainte de amiază, Knezevici, admoniat de presidentul tribunalului pentru cele fisionate ieri, în contradicție cu cele dela cercetare, earăși fisionază tot așa ca ieri, adogând mai multe amănunte și explicații.

După amiază însă revocă toate cele spuse în aceste două zile și revine să confirme cele mărturisite judelei de instrucție, declarând că: Kovacevici și Nicolici l'au înduplecat a comite atentatul, povestind earăși o mulțime de amănunte întru întărirea fisionării sale de pe urmă. Întrebat de president, pentru ce-și schimbă din nou mărturisirea, zise, că: acum spune adevărul, dar că n'a fost înduplecat la asta de nimeni.

Confrontat cu colonelul Nicolici, îi repetă în față învinuirile.

cu nume românești, căci mai a'les din România trec mulți paici. Și acum erau în Bran o mulțime de „boeri” veniți dela Câmpulung și Rucăr. Niște tineri, tot din România, chiar se căzneau să fotografieze castelul. . . Judecând însă de pe înjurăturile ce proferau, părea că nu prea reușesc cu... instantaneul! Puneau vina pe umbra care se lăsa cu o grabă ce numai la munte se poate vedea.

D'apoi seara l'ți dă toate elementele cuprinse în superba poezie a lui Eminescu care zice: „Pentru o astfel de seară bogată cine nu și-ar da viața sa toată!” . . . Am stat până târziu în societatea preotului, învățătorului, precum și a câtorva studenți, cari unii îmi erau cunoscuți de mult. Toți bărbați entusiaști. Numai când veni vorba despre situația politică actuală, unii dintre ei se arătau ceva mai pesimiști. Comparăția între Sibiul d'acum și cel d' prin anii 1891 — 95, într'adevăr, nu este de natură a lăveseli de cât cel mult pe minorii din școala daianistă. Pe valesa aceasta poetică nu se găsește însă suflete zăpăcite. În aerul acesta sănătos și intelectualicește numai oameni echilibrați găsești, oameni de carți te desparți cu jale.

Leandru.

NOUȚĂȚI

Arad, 12 Septembrie 1899.

Știre personală. Prea Sântia Sa
Dl episcop al Aradului, Iosif Goidis, a plecat cu trenul accelerat de azi dimineață la Budapesta.

Manevrele din giurul Halmagiului s'au încheiat cu ziua de ieri, 11 Sept. n. Azi și mâne trupele regimentelor, cari au luat parte la aceste manevre, se reintore la garnisoanele lor. Mai întâiu au plecat voluntarii din aceste regimente, și încă ieri seara au sosit la Arad, deodată cu locotenent-mareșalul Carol Lovetto, comandantul diviziei 47, care a asistat la aceste manevre.

„Povestea unei coroane de oțel” de iubitul nostru poet George Coșbuc, a apărut în București, în editura librăriei C. Sfetea, cu o mulțime de ilustrațiuni intercalate într'un text istoric-poporal, ce se extinde pe 260 pagini ale volumului în format octav mare, cu un tipariu finos și cât se poate de bine îngrijit. Prețul: 1 leu 50 bani.—Din titlul cărții încă se poate vedea, că ea cuprinde istorisirea despre „Restaurarea domniei românești și războiul pentru nea'ernare”, scrișă anume pentru țerănin e.

Incepînd dela introducere, până la pagina ei din urmă, cartea aceasta, îndeosebi, este scrișă cu atîta foc și dragoste de neam, cu atîta măiestrie și farmec și într'o limbă atît de dulce poporală, încât, începînd odată s'o citești, n'o mai poți lăsa din mâni pîn'ai isprăvit-o. Și după-ce ai cetit o odată, din nou o începi și mereu o cetesti și tot nu te mai saturi. — O adevărată podoabă literară și un mărgăritar neprețuit în literatura noastră poporală. Ear serviciul, ce are să facă opul acesta țeranului cărturar nu numai în România, ci în toate țerile locuite de Români,—nemăsurat va fi.—

Va reînvia, unde va trebui, va potenta, unde este: adevăratul simț național, iubirea curată de neam și de patrie, îndemnul spre fapte mari și glorioase și neclintita dragoste pentru limba strămoșească.

Un păcat neiertat va comite ori care familie românească, din saloane până în bordeiu, — care ar întrelăsa a-și împodobi masa și biblioteca cu acest mai nou mărgăritar literar al iubitelui nostru poet Coșbuc.

Fart la expoziția din Seghedin. Dela expoziția economică din Seghedin cea mai puțin păcută suvenir o duce de sigur dl Iosif Domány, comerciant de vinuri în Arad. Pentru vestitele sale vinuri, vechia firmă Domány este renumită și mult apreciată până prin țeri depărtate. Are vinuri de acelea, cari la puținii se află azi în Europa. Într'un scriu mărice, dl Domány trimisese și el la expoziția din Seghedin vr'o 15 sorturi de vin, care de care mai vechiu și mai fin. N'a avut însă noroc să i le laude toamai mulți inși. Un hoț îndrăzneț, care știa, se vede, că în scriul de lemn se ascunde o întregă „comoară”: vinuri de Tokaj de prin 1811, din cari cu multă poftă au beut și Țarii Rusiei și Rotschild-ii; vinuri de prin 1837, din cari și azi se bea la curtea regelui din Saxonia, — le-a furat cu scriu cu tot, fără-ca proprietarul să fi putut lîmba mai întăiu și cel puțin pe archiducele-protector Iosif și pe ministrii țării.

Mare „pech” în adevăr; mai mare se vede a fi fost însă negrija direcțiunii expoziției. Poliția caută pe hoț în ruptul capului; până acum însă — nici urmă de el.

Banul Croației și școlarul croat. Foile maghiare din Pesta reproduc foarte amărîte un dialog dintr'un ziar din Zagreb, petrecut, se zice, între Banul Khuen-Hédervary și între un gimnast de clasa a II-a de școl. — „În care clasă umbli?” — îl întreabă Banul. — „În a II-a!” — răspunde studentul. — „Ei, atunci tu știi multe. De sigur vei ști să-mi spui, care e patria noastră?” — „Croația!” — răspunde micul latinist. — „Foarte bine. Dar' care e patria noastră în înțeles mai larg?” — „Croația-mare!” — fu răspunsul băiatului, și Banul se depărtă tăcut și gânditor.

Profesor român în Sofia. Tinărul Emil Rus, fiul parochului din Șușia, absolvînd școlile comerciale din Brașov, a fost numit profesor la școala comercială din Sofia, susținu a de consultatul român de acolo.

Profesorul și elevul. Zilele trecute s'a întemplat în orașul Sopron, că profesorul Dr. Vesprémi Vilmos de la școalele reale de acolo, în prezența colegului său prof. Dr. Mika Károly, a pămuit pe elevul său Steiner Miksa din clasa a VI a reală, pentru purtare necuviincioasă. Studentul numai decât a pîrît pe profesorul său la judecătoria cercuală pentru „vătămarea de onoare”. La pertractarea de Vineri (8 Sept.) judecătoria, avînd în vedere circumstanțele atenuante, a osîndit pe profesorul Dr. Vesprémi la amendă de 10 fl. pentru crima vătămării de onoare. — Interesant cas de precedentă pentru școlile medii ungurești!

Din cronica crimelor. Un gendarm hoț și ucigaș, anume Molnár János, a sîvrit Joia trecută noaptea o crimă oribilă în comuna Lovja Uffalu. Cu gând hoțesc a intrat în ospătaria de acolo a lui Huck, care dormia, și cu o dală a despicat mai întăiu capul lui Huck, apoi cu aceeași lovitură a trosnit în cap și pe soția acestuia. În urmă a scos un briciu și a rănit de moarte pe amîndoi nenorociții. Gendarmul ucigaș a fost prins a doua zi la o amantă a sa. — Din Dobrișin se scrie, că un pompier de acolo s'a angajat să ducă la tren Vineri noaptea pe un comerciant străin din Viena. Cam la calea jumătate cătră gară, pompierul oprî pe străin în loc, și-l apucă de grumazî, voină să-l zugrume și să-l jăfuiască. Comerciantul însă s'a apărat cu toate puterile și strigînd după ajutor, — hoțul pompier îl lăsa și dispăru în întunecul nopții. — Asta apoi bașcă e siguranță publică în orașele maghiare!

ULTIME ȘTIRI

D'ale situației în Austria.

Viena, 11 Septembrie.

Ministrul-president ungar Szell, care a sosit ieri seara, a fost primit azi de cătră Monarch într'o audiență mai lungă.

De asemenea a fost primit în audiență fostul president al parlamentului austriac, deputatul Dr. Kathrein, actualmente presidentul clubului deputaților partidului poporal catolic.

„N. W. Tagblatt” află, că D-rul Kathrein a fost chemat la Monarch în vederea aceluiași scop ca și bar. Chlumetzky. După audiență, D-rul Kathrein a plecat la Hall.

Partidul catolic poporal (face parte din majoritatea parlamentului. R. „Tr. P.”) a ținut ieri două ședințe, una înainte de audiența ce a avut-o presidentul seu Dr. Kathrein la Monarch, alta după audiență. Un comunicat oficios al partidului despre aceste conferențe și trimis ziarelor spre publicare spune: Deputatul Dr. Kathrein a deschis desbaterile prin-

tr'un referat, după care toți membrii au luat parte la discuțiune, și toți au accentuat cu tărie necesitatea unei înțelegeri între Cehi și Nemți, pentru-ca parlamentul să poată lucra în interesul monarhiei întregi.

Leibnitz (Stiria), 11 Septembrie.

Deputatul Schönererian Adolf a declarat aci la o întrunire, că „alegerea delegațiunii trebuie zădărnicită chiar cu jertfirea propriei vieți” . . .

„Contele Thun nu va îndrăzni să vină în parlament, fără să-i fie teamă, că vom merge până la extrem”.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 11 Septembrie.

	Arad:	B.-Pesta:
Grâu Aprilie fl.	7.80—8.10 fl.	8.60—8.80
mai slab	7.50—7.70	8.34—8.71
Cucuruz vechiu	4.80—4.90	4.85—5.—
„ nou		5.08—5.20
Orz vechiu	4.90—5.20	6.35—7.—
„ nou	4.80—5.—	5.50—6.60
Secară Aug.		6.45—6.65
„ pe Oct.	5.70—5.90	6.55—6.58
Ovăs Aug.	4.50—4.60	5.55—5.65
„ Oct.		5.17—5.18

Cursul pieții din Arad.

Din 26 Iulie n. 1898.

Hârtie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vînd	9.58
Lire turcești			
Imperial (15 R. aur)	18.90		19.—
Ruble rusești 100 k	126.—		127.—
Galbeni	5.58		5.68
Napoleon-d'or	9.48		9.55
100 Marce germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

2 August

Ungare; greutate:		cr. p. kg.
bătrâne 320—380 kg.	40—42.	
tinere 320—390	44—44.5	
„ 250—390	44—45	
„ până 250	45—46	
inijlocie 240—260	47.5—48	
Române		
Sârbești	44.—46	

Semințe:

Trifoiu roșu:	„ 98	„ 40.—43.—
Lucernă: ung.	„ „	„ 40.—43.—
„ ital.	„ 98	„ 45.—47.—
In, după calitate	„ „	„ 10.50—11.—
Ulei de napi	„ „	„ 33.—
Petrolu american rafinat fl.	22.50	100 kl
„ rusesc	„ „	„ 20.—
„ de Orșova	„ „	„ 19.—
„ de Brașov	„ „	„ 18.—
Spiri grob pentru rafinat fl.	16.50—16.75	
Lână: de vară	„ „	„ 90.—92
„ vîntată	„ „	„ 90.—93
„ albă	„ „	„ 108.—114

Pășăioase:

Fasole boabe mari albe și rot.	fl. 6.—6.50
„ „ cenusă	„ 7.25 7.75
„ „ colorate	„ 5.75 6.—
Linte	„ 10.— 16.—
Mazere pentru fert	„ 11.— —
„ „ aurășită	„ 17.— —
Macu	„ 31.— 33.—

Pei lucrute:

prima Einsatz-Terzen 10—13 Kl fl.	137.—140
„ „ „ 14—20	„ 148.—148
„ Zweisatz	„ 20—22 „ 133.—135
„ Dreisatz	„ 22—24 „ 140.—142
„ „ „ 25—26	„ 143.—145
„ „ „ 28—30	„ 145.—146
„ de bivoli	„ 28—32 „ 142.—144

Editor: Aurel Popovici-Bareanu.
Redactor responsabil Ioan Russu-Siriana

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. W. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănăști, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Ciăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.* Direcția.

Gramatica Română, pentru învățământul secundar, de Ioan Petranu, profesor la seminarul român gr. or. din Arad Partea I. Etimologia. A apărut în a doua ediție, ceea-ce încă dovedește valoarea acestui bun manual de școală și buna primire de care prima ediție s'a bucurat din partea celor competenți. — Prețul e 1 fl. și se poate procura dela autorul din Arad, în a cărui editură a apărut. — Manualul este aprobat și din partea ministrului ungar de culte și instrucție publică.

Curs complet de Limba franceză (Metoda I. Fetter) de Arseniu Vlaicu, directorul școlii comerciale române din Brașov. Partea I. și II. A apărut în editura librăriei H. Zeidner în Brașov. — Prețul unui exemplar broș. fl. 1.20, legat fl. 1.40.

Librăria-editoare H. Zeidner vestește, că, atât la procurarea acestei cărți cât și privitor la toate operele scoase în editura sa, la comanda de fiecare 10 exemplare de câte-un exemplar rabat. Așa, comandând 10 exemplare, se dau 11 exemplare, la 20 se dau 22; la 30 exemplare — 33 etc.

„Principiile politice” (după Dr. Fr. de Holtzendorff) de Teodor V. Păcățian. Formatul 8° mare, cuprinsul 290 pagini, tiparul curat și ceteț. Prețul 2 fl. A apărut în institutul „Tipografia” din Sibiu. În cartea aceasta, de netăgăduită valoare literară, sunt tratate cu multă competență teme din domeniul politicii, precum: Politica e — știință. Politica e — artă. — Conexiunea științei și a artei de stat în procesul politic. — Raportul dreptului pozitiv cu politica. — Conflictele între manuarea dreptului și a politicii practice. Raportul între morală și politică. — Scopurile ideale de stat. — Scopurile reale de stat. — Scopul de putere națională al statelor. Scopul de drept individual în stat. — Scopul social-cultural al statului. — Armonia scopurilor de stat.

O recomandăm cu căldură publicului român, iubitor de literatura științifică, în special însă celor-ce, conform poziției lor sociale, sunt chemați să fie conducători politici ai poporului nostru. De vânzare se află în librăria institutului, „Tipografia” din Sibiu.

Conferințele învățătorești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia archidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătorești din archidieceșana ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisarii consistorialii. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală”

Bibliografie. „Carol I”, dramă națională în cinci acte, de Traian Victor Teranu a apărut la București în tipografia M. Ticles, și constituie o lectură interesantă. Ea se petrece în timpul războiului pentru independență (1877—78) și începe expunerea motivelor de războiu, decurgerea războiului și terminarea lui.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr. se poate procura dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

„Propedeutica filosofică” pentru învățământul secundar, de Gregorius Fletoiu, profesor la gimnaziul român din Năsăud. Partea I. Psihologia empirică, cu un adăuș bucăci de lectură psihologică. Prețul 80 cr. și se află de vânzare la autorul din Năsăud.

„Teoria Dramei”, valorosul op literar didactic, scris de dl Dr. Iosif Blaga, rectorul profesor dela gimnaziul român gr. or. din Brașov, se află de vânzare și la administrația ziarului „Tribuna Poporului” în Arad, de unde se poate procura pentru prețul de fl. 1.80, plus portul postal de 5 cr. la exemplar. — „Teoria Dramei” este, în adevăr, o carte de valoare, care cu plăcere și cu mult interes poate fi citită de fiecare membru al societății culte.

A apărut „LITURGIA sfântului Iosif Crisostom” de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adăuș de cântec național. — Prețul unui exempl. 3 fl. legat cu firmă 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.”

AVIS. P. T. domni învățători și colegi. La multele întrebări ce mi-se fac, cu onoare vin a răspunde, că deși am intrat în statul de pensiu, dar lucrul și mai departe pe terenul literar-didactic, și pentru noul an școlar 1899/1900 pot servi cu manualele mele didactice — scrise cu multă îngrijire — într-o limbă ușoară metodă practică și amăsurat gradului de înțelegere a tinerimii noastre din școala populară. ca așa carte să le fie dragă. Las să urmeze aci întreaga serie: 1. Micul abecedar 18 tabele de părete 3 fl. 60 cr. 2. Micul abecedar P. I. ediția IX. pentru I. an 20 cr. 3. Micul abecedar P. II. ediția V. pentru II. an 20 cr. 4. Micul legendar P. III. ediția V. pentru III. și IV. an. 30 cr. 5. Exerciții intuitive ediția III., pentru învățători 30 cr. 6. Metodul de procedere, la Abecedar, p. inv. 40 cr. 7. Limba română (gramatică) 30 cr. 8. Economia, ediția VI. (clasa IV., V., VI.) 20 cr. 9. Socota P. I. ediția IV. 20 cr. 10. P. II. ediția II. 20 cr. 11. Tabelele, măsurile și anii ediția III. 6 cr. 12. Istoria naturală, ediția VI. 20 cr. 13. Geografia P. I. ediția IV. (clasa III. și IV.) 20 cr. 14. Istoria Ungariei ediția II. (clasa IV. și V.) 20 cr. 15. Istoria Univers., (clasa VI.) 20 cr. 16. Abecedar german-român 20 cr. 17. Istoria R-lor 30 cr. 18. Micul gratulant 30 cr. 19. Cântările Vitelemului 10 cr. 20. Invățătura despre banii noi 2 cr. Cu stimă colegială Ioan Trducescu. (Com. Temeș) posta B. L. opa.

Tabloul (fotografie) celor cari au participat la adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români din dreapta Murășului” ținută în Moneasa, este gata. El face cinste atelierului dlui Honisch din Arad. Cine voaște să-l aibă, să se adreseze dlui Honisch István, Arad, Szabadságtér 3. Exemplarul costă 1 fl.

„Isvorul Precestei”, canon de rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu, o carte folositoare tuturor creștinilor, estrasă din „Penticostar”. — Prețul 12 cr.

„Trei Doctori”, comedie într'un act, localizată din limba germană de Virginia A. Vlaicu. — Prețul 20 cr.

„Povești populare”, de cuprins moral culesse de S. Teodorescu-Chirileanu. — Prețul 8 cr.

„Pălăria Ceasornicului”, comedie într'un act de Mdm. Emile de Girardin, localizată de A. G. N. — Prețul 25 cr.

Toate patru se pot procura dela librăria Ciurcu din Brașov.

La administrația

„Tribunei Poporului”

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei” de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept” de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățianu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse” de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia”, proză și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul”, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribeag”, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectui prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.”

„Marșul studenților din Brașov” se numește o nouă compoziție musicală a tinerului maturisant dela gimnaziul român din Brașov, Iustin Cl. Iuga, care a dat și până acum frumoase probe de talentul său musical. Compoziția a apărut în editura autorului și costă 20 cr. Studentii însă o pot procura direct dela compositor, în Gherla, cu prețul jumătate.

„Foaia Pedagogică”, ce apare la 1-a și 15-a a fiecărei luni în Sibiu, sub direcțiunea dlui Dr. D. P. Barcianu, în Nr. 15—16 (din August), anul III., are următorul cuprins: Cestiunea pedepșelor în școala populară, de Iosif Velcean, învățător. — Disciplina școlară, de Nicolau Simulescu, învățător. — Modele de lecțiuni: Fata sêracului cea isteată (poveste de P. Ispirescu), de Dr. Petru Span. — Informațiuni. — Felurimi — *Idet fundamentale în Economia Politică* și o nouă teorie sociologică, de Ioan Socaciu, profesor în Brașov, a apărut în tipografia A. Mureșan din Brașov, în editura autorului și se poate procura de-acolo pentru prețul de 65 cr.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune”, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina”. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de bani și a ori-cărui societăți pe acții. Costă 1 fl. 50.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. III respective semestrul II. 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an	fl. 10.-
Pe 1/2 an	5.-
Pe 1/4 an	2.50
Pe o lună	1.-

Pentru România și străinătate.

Pe un an	franc 40.-
--------------------	------------

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adăuș popular de 4 pagini.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”